

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 21. Alipius in Italiam venit, idemque in Africam revertens Juliani scripta ad Augustinum defert: Eadem Sanctus Doctor pluribus libris statim impugnat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

Ionicensem nominaveris, ut patet ex Lib. 7. Epi. 11. & 70. Sed de his plura dicere non est nostri instituti.

CAPUT XXI.

Alipius in Italiam venit, idemque in Africam revertens Juliani scripta ad Augustinum defert: Eadem Sanctus Doctor pluribus libris statim impugnat.

Hoc anno 421. Alipium Tagastensem ex Africa in Italiam navigasse rectè observavit Thomas de Herrera in M-S. Bibliothecâ Augustinianâ in Notis ad lib. 2. de Nupt. & Concup. ubi ait: *Anno 421. circa Julium, vel Augustum Alipius à Papâ Bonifacio accepit duas Epistolas Pelagianorum, quorum alteram Julianus Roman, aliam verò decem & octo Episcopi eadem labe infecti ad Episcopum Thessalonicensem miserant.* Alipius in Italiam veniens rectâ Ravennam se contulit, ut Valerio Comite intercedente, Africanorum Præsulum causam in quæstione de appellationibus Imperatori commendatam faceret, ne gravioribus inter Episcopos Africanos, ac Romanos Pontifices dissidiis concertaretur, simulque ut novis Pelagianorum conatibus obviam iretur; nam in Italiâ novas iterum turbas eisdem dare fama erat; Alipius in junctâ legatione perfunctus, antequam Ravennâ discederet, à Valerio Comite intellexit, quæ contrâ Augustini librum de Nuptiis, & Concupiscentiâ Pelagiani garrissent, à quo etiam literas ad Augustinum deferendas accepit. Indè Romam profectus perhonorificè à Bonifacio Pontifice excipitur, illum enim & natalium splendor, & eximia eruditio, ac sanctioris vitæ professio plurimum decorabant; His accedit, quòd Bonifacius jam olim à Legatis intellexerat, quantum in magnâ Synodo Carthaginensi anno 419. pro Apostolicæ Sedis honorificentia insudasset. Inter familiaria colloquia frequens de Augustini ingenio, ac doctrinâ mentio habita fuit, de quâ re juvat Sanctum Doctorem audire in Procæmio librorum, quos eidem Bonifacio Papæ nuncupavit: *Postquam te etiam presenti à corporali frater meus vidit Alipius, acceptusque à te benignissimè, ac sincerissimè mutua miscuit dictæ ante dilectione colloquia, recumque convivens, & parvulo licet tempore magno tamen tibi junctus affectu se simul, & me refudit animo tuo, te quo mihi reportavit in suo, tanto major in me tua Sanctitatis est facta notitia, quanto certior amicitia.* Interè Alipius excerpta quadam ex quatuor Juliani libris, quos recens contrâ volumen Augustini de Nuptiis, & Concupiscentiâ emiserat, à Valerio Comite transmissa accepit, quæ unâ cum binis ejusdem Hæretici literis sibi à Bonifacio datis paulò post in Africam ad Augustinum detulit.

Hoc sanè Bonifacii Papæ triennio ingentes labores subijt Augustinus, nam non modò tot subinde occurrentibus occupationibus intermissa grandia illa volumina de Civitate Dei, & Trinitate continuavit, sed etiam contrâ Arrianos, Donatistas, Marcionistas, aliosque turbidos homines libros exaravit, ut vix illi unquam spiritum colligere licuerit; recitantur libri eo tempore elucubrati in posteriori Retractionum volumine. Cæterùm acceptis ab Alipio Pelagianis literis, & excerptis, illâ statim dubitatione percussus est, expectandine essent integri quatuor Juliani libri, quòd exactiorem responsionem adornaret? verèbatur enim, ne excerptor necessaria quædam omisisset, quibus non solutis victoriam sibi

postea adversarius caneret; sed responsionem eâ ratione non distulit, quòd nec Valerius integros quatuor libros expectasset, undè sunt illius verba ad eundem Comitem lib. 2. de Nupt. & Concup. cap. 2. *Nisi & ego responsionem differre noluissem, sicut nec tu transmissionem scriptorum, quibus respondendum est, distulisti.* Itaque alterum statim librum eodem titulo inscriptum in defensionem prioris de Nuptiis, & Concupiscentiâ submisit Valerio suo pariter nuncupatum. In eo probat, Catholicorum dogmata multùm à Manichæorum deliriis distare, nasci pueros sub Dæmonis potestate ob originale peccatum, malam esse concupiscentiam, bonas autem nuptias, quæ benè utantur malo: circumcisionem in veteri testamento pueros originariæ labi exemisse: bonum esse hominem a Deo factum, sed malum deputari Dæmoni, quo auctore homo est vitiat: ex Divo Paulo apertè originalem culpam deduci, in eadem sententiâ fuisse Ambrosium, ac Cyprianum. Eodem pariter sudore Juliani ejusdem Epistolas confutavit editis contrâ easdem quatuor libris Bonifacio Pontifici inscriptis. Initio quidem omnia ejusdem censure subjiciens, *Hæc ergo, inquit, quæ istis, ut dixi, duabus Epistolis illorum istâ disputatione respondeo, ad tuam potissimum dirigere sanctitatem, non tam discenda, quàm examinanda, & ubi forsitan aliquid displicuerit, emendanda constitui.* Primo autem libro respondet Epistolæ Juliani Romam missæ, docens, peccato Adæ liberum arbitrium non perjisse, sed libertatem ad faciendum bonum, quæ solâ gratiâ Servatoris restituitur; nuptias, ac membra conjugum esse à Deo, sed peccatum originale, quod nuptiarum fecunditatem, atque usum membrorum consequitur, non esse à Deo: malam esse concupiscentiam, nec cum illâ potuisse feliciter vivere in Paradiso terrestri primos parentes; ab ipsâ se absolvi Apostolum desiderasse captivum carne, non mente, mortione, non consensu: gratiam non dari ex meritis boni inchoati: baptismum omnia delere peccata, & in primis originale. In reliquis tribus libris non unius Juliani, sed decem & octo velut Episcoporum calumnias Epistolæ Thessalonicæ scriptæ insertas repellit, docens, Catholicos non declinare ad Manichæos, sed hos intèr, ac Pelagianos regiâ viâ tutos incedere: Zosimum nunquam Cœlestii errorem approbasse, sed lenius cum illo tantùm egisse: gratiam non inferre fatalem necessitatem, hanc aliquibus dari, aliis negari, nullamque indè personarum acceptionem Deo imputandam; & hæc in altero libro asseruntur. In tertio ostendit, lege Dei cognosci peccata, sed gratiâ vitari: baptismum auferre omnia peccata, at non infirmitates ex Adami delicto in posteris derivatas: gratiam Christi omnium ætatum hominibus necessariam, nullumque sinè fide in Mediatorem posse salvari. Cum verò Augustinus ostendisset, ea Catholicis obijci, quæ ne somniarent quidem, quasi castris defensis ad hostium munitiones expugnandas erumpens, in quarto volumine Pelagianorum calumnias confutat: Ecclesiam regiâ viâ Manichæos intèr, ac Pelagianos gradiri in laude creaturæ, in laude nuptiarum, in laude legis, in laude liberi arbitrii, in laude denique Sanctorum, atque univèrta hæc in sui defensionem ineptè à Pelagianis adduci; bonam quidem esse hominis naturam, quam fecit Deus, sed malum esse peccatum originale, quod non fecit Deus; bonas esse nuptias, sed malam esse concupiscentiam, sinè quâ proles nuptiarum bonum haberi non potest; bonam esse legem, non quia sanat, sed quia ducit ad medi-

cum

cum sanantem per gratiam; bonum esse arbitrium, non cum liberum est in malo, sed cum liberatum est à malo, ut faciat bonum; denique bonos esse Sanctos, sed illis orandum semper in hac vitâ esse Deum, ne culpa eos inficiat. Quibus acutè, ac solidè probatis vanam eorum vota de Synodo Oecumenicâ, quam plenis buccis appellabant, his irridet: *Verùm istorum superbia, quæ tantum se extollit adversus Deum, ut non in illo velit, sed potius in libero arbitrio gloriari, hanc etiam gloriam captare intelligitur, ut propter illos Orientis, & Occidentis Synodus congregetur; Orbem quippe Catholicum, quoniam Domino eis resistente pervertere nequeunt, saltem commovere conantur, cum potius vigilantia, & diligentia pastorali post factum illis competens, sufficiensque judicium, ubicumque isti Lupi apparuerint, conterendi sint &c.* in fine libri quarti.

Hic cum Baronio nobis res non erit, qui promiscuè ea, quæ per plures annos gesta sunt inter Augustinum, ac Julianum certamina, ad annum 419. congestit; cum Jansenio agendum est, qui in improbabilem prorsus sententiam ivit; tradit Alipium octennio post primum in Italiam iter rursus ad transmarinam venisse deferentem librum de Nuptiis, & Concupiscentiâ contrâ quatuor Juliani libellos ab Augustino elucubratum. Hoc etiam si aliis evidentioribus testimoniis non refelleretur, satis improbabile videtur, Augustinum ad eodè tardè librum illum in Italiam mittendum curasse, qui tantâ celeritate responsionem præcoci labore procuderat, ut ne integros quidem quatuor Juliani libros expectandos duxerit; & quidem initio lib. 2. cap. 2. *Nisi & ego, inquit, responsionem differre noluissem, sicut nec tu transmissionem scriptorum, quibus respondendum est, distulisti.* Item in Epistolâ ad Claudium ante lib. 1. contrâ Iulæ restatur se non distulisse, excerpta Juliani sibi à Valerio transmissa confutare; quare si tantâ celeritate manum operi admovit, cur post tot annos librum ad Valerium deferendum distulit? Sed historiam extrâ conjecturas prosequamur. Alipius uti libros Juliani in Africam derulerat, ita suum quoque esse putavit, Sancti Doctoris responsionem in Italiam ferre; quare divinæ gratiæ patrocinio suffultus iterum in remensio mare in Italiam veniens libros quatuor ad ipsum Bonifacium portavit; quod si ille iterum Romam venisset transactò octennio à primâ in Italiâ commemorazione, quam perperam anno 419. contigisse Jansenius existimavit, in Italiam advectus esset mortuo ante quatuor annos Bonifacio, qui diem obiit anno 423. VIII. Kal. Novembris; porro libros ab Alipio ad Bonifacium delatos testatur Julianus Lib. 1. cap. 85. ubi de illis quatuor libris hæc scribit contrâ Augustinum: *Sicut in his libris, quos nunc per Alipium ad Bonifacium misisti, dic capivum esse arbitrium, quod nos liberum dicimus, & lib. 2. cap. 179. idem repetit: Quod, inquit, tam nepharium est, ut eum à nobis in Epistolâ, quam ad Orientem misimus fuisset objectum, tu his libris, quos nuper ad Bonifacium misisti, negando à te propulsare coneris.* Quare Alipius iis Augustini quatuor libris Bonifacio Pontifici datis rectè Ravennam contendit, ut alterum librum Sancti Doctoris de Nuptiis, & Concupiscentiâ ejusdem Patrono Valerio Comiti traderet; hujus quoque restem habemus ipsum Julianum lib. 1. Oper. Imper. cap. 8. ubi alloquens Florum Episcopum Pelagianum ait: *Quia id impendio poposcisti, immò indixisti auctoritate patriâ, ut libro Tractatoris Pæni, quem ad Valerium Comitem vernula peccatorum ejus Alipius nuper detulit, obviam.* Secunda igitur Alipii in Italiam

navigatio contigit, statim ac Augustinus libros quatuor contrâ duas Epistolas Pelagianorum, alterumque de Nuptiis, & Concupiscentiâ elucubravit, adhuc sperfite Bonifacio Pontifice. Hocce verò Alipii Ravennam iter Julianus postea mille calumniis infamavit, eodè institutum dixit, ut acceptis ab Augustino muneribus Honorii Duces corrupti ipsum Imperatorem in Pelagianos facilius excitarent; Augustinum quidem sic carpit lib. 3. Oper. Imperf. cap. 35. *Cur sumptibus pauperum saginastis per rotam ferè Africam equorum greges, quos prosequente Alipio Tribunis, & Centurionibus destinastis? Cur Matronarum oblati facultatibus potestates sæculi corrupistis, ut in nos stipula publici furoris arderet?* Conqueritur etiam Julianus, Valerium Comitem suâ auctoritate apud Principem obtulisse, quò minus ipsi Pelagiani in novo Concilio audirentur, in quo facta contrâ ipsos tum in Africa, tum Romæ non punirentur quidem, sed emendarentur lib. 1. ejusd. Oper. cap. 10. *Verùm Sanctus Augustinus à se, & ab Alipio illam calumniam ab impostore impudentissimo objectam procul arceat lib. 1. cap. 35. Jam verò quod etiam scribere Alipius es, neque veritus, ne ad ea loca libri pervenirent tui, quæ terrâ, marique transeuntem, seu venientem Collegam meum Alipium susceperunt, ubi legi apertissima tua falsiloquia sine tuâ irrisione, vel potius detestatione non possunt, cui non dico impudenti, sed dementi comparatur?*

Interim Claudii Episcopi industriâ libri illi quatuor Juliani, contrâ quorum excerpta Valerio potente Augustinus scripserat, in ejusdem manus venerant, quos diligenter evolens comperit illum, qui quædam indè selegerat, non omnia posuisse, aut non ita, ut in illis quatuor libris invenerat, cum nonnulla aliquantum putaverit esse mutanda, fortasse ut eo modo quasi sua faceret, quæ aliena esse constaret. Totum igitur se colligens Augustinus grande volumen elucubravit tanto studio, labore, ac diligentia, ut modestissimi vir ingenii illud nuncupaverit *tantum, tamque elaboratum opus* 2. Retr. cap. 62. Et quidem cum in cæteris abs se adversus Pelagianos editis libris mirabilis fuerit, in hoc opere penè divinus apparuit; In reliquis lucubrationibus hastatis pugnasse visus est, in hac verò universum triariorum robur emisit. In prioribus duobus ejus operis libris, nam in sex illud distinctum edidit, procul à Catholicis amovet Manichæismi infamiam, quâ Julianus nostros in invidiam, immò in detestationem trahere conabatur, ostenditque Orthodoxos veterum Patrum illis in quæstionibus sententiæ inherere, à quâ Pelagiani miserè exorbitabant. Suam ibi Augustinus eruditionem ostendit, etenim luculentissimis tum Græcorum, tum Latinorum Patrum testimoniis quasi grandî mole adversarium opprimit his eundem compellans: *Eorum ergo appende sententias, nolo esse plures, ut eas te pigeat numerare, sed non sunt leves, ut eas dedigneris appendere, immò tam sunt graves, ut te videam sub earum onere laborare.* In fine prioris libri objectum sibi Manichæismi crimen in Juliani caput ingeniosè retorquet, qui cum suis ea doceret, quibus Manichæorum paradoxa, ac deliria plurimum promoveret, quod ubique passim postea Juliano Sanctur Doctos exprobravit.

Nihil autem magis in votis erat Augustino, quàm Julianum grande quidem, sed falso dogmate corruptum ingenium, eundemque sibi carissimum Ecclesiæ lucrari, & ad Catholica castra ex Pelagianorum turmis revocare; hinc illæ mitissimæ cum superbissimo, ac ferociente hoste voces: *Ego quidem pro dilectione,*

Anno
422.

dilectione, quæ mihi est erga te, quam Deo propitio quibuslibet conviciis absit, ut de medullis mei cordis extirpes, malle, fili Juliane, ut juvenute meliore, atque fortiore te vinceres: lib. 1. cap. 7. & initio tertii libri ait, Ita tibi, dilecte fili Juliane, Domino donante respondere debeo, ut ferè nescias, utri palma adscribenda sit, eruditioni, quæ cæteros Doctores hac in palæstrâ superavit, an lenitati, quæ offensi tot contumeliis animi motus ingenti virtute repressit. Itaque duobus prioribus libris ex Patrum sententiis contextis pugnat, quatuor reliquos totidem Juliani libris opponit; In horum primo, nempe tertio ejus voluminis, id agit, ut appareat, cum Deus verus, & bonus sit hominum conditor, bonæque sint nuptiæ ab ipsomet Deo institutæ, malam tamen esse concupiscentiam carnis, eoque malo bene uti pudicitiam conjugalem, meliusque non uti continentiam sanctiorem: illud malum nobis non ex substantiâ aliâ, quam Deus non condidit, nobis permixtum esse, ut Manichæus insanit, sed per Adæ inobedientiam exortum, ac in posterius traductum solâ baptismatis gratiâ expiari. In quarto demonstrat, malam esse concupiscentiam ex peccato ortam; virtutes gentilium superbiæ typho inflatas in vitia defuisse; gratiam neque ex meritis dari, neque necessitatem homini inferre; Nuptiarum bonum mederi concupiscentiæ malo, Ethnicos cognovisse malam esse concupiscentiam; nullum pudorem ex illa oriturum fuisse Adamo non peccante, eam tamen in brutis esse bonam, quòd in illis nullam rebellionem foret. Libro quinto tradit, imagini Dei magnam pœnam esse excludi à regno Dei; pudorem ortum ex primo peccato; posse peccatum esse alterius peccati pœnam; ex eadem massâ humani generis damnatâ alios gratis prædestinari ad gloriam, alios in damnatione relinqui: concupiscentiam susceptam Pelagianorum esse naturâ vitium, esse malam, etiam si ei non consentiatur; fuisse semper in Orbe salutare remedium ad delendum peccatum originis. In ultimo denique ostendit, nasci infantes peccato originali infectos, idque oleæ, & oleastri exemplo congruenter explicari: tolli per baptismum ejus reatum, quo omnes sub Dæmonis potestate nascuntur; tantis vitæ miseriis peccati reum oriri hominem probari, ineptèque ab hæreticis Pauli testimonia exponi. Hi libri tantis divinæ scripturæ testimoniis, tot Patrum sententiis referti sunt, ac tantis è subtiliori philosophiâ rationibus præmuniti, ut Julianus iis penè victum se falsus sit, nihil enim contra eosdem scripturire ausus, toto hoc campo ejectus intrâ silentii latebras se se occultuit. Hos libros Augustinus dicavit Claudio Episcopo, qui quatuor Juliani libros ad ipsum transmisserat. Edito hoc volumine Sanctus Doctor per quatuor ferè annos nullis Pelagianorum insultibus distractus fuit, quare peccata cuncta fuere usque ad annum 427. quo tempore iterum adversus Pelagianos stylum distrinxit.

CAPUT XXII.

Moriur Honorius Imperator, ac postea Bonifacius Papa. Pelagiani à Cælestino ex Italiâ ejecti. Julianus cum Collegis in Ciliciam ad Theodorum Mopsuestenum navigans eodem Magistro oculo contra Sanctum Augustinum libros ibidem conscribit.

Anno
423.

O Bjit anno 423. die 15. Augusti Honorius Imperator; Fuit hic Catholicæ religionis vindex

acerrimus, & ob latas contra Donatistas, & Pelagianos leges Augustino unicè dilectus; Cum verò finè prole deceffisset, vacantem Occidentis regiam Johannes Scribarum Præfectus occupavit; Placidia enim Honorii soror cum filiis ab eodem ex Italiâ expulsa ad Theodosium se receperat. Die verò 25. Octobris Bonifacio etiam Pontifice mortuo Cælestinus subrogatus fuit. Quantum Bonifacius Augustino detulerit, patet ex iis, quæ superius nobis descripta sunt. Sanctus Prosper contra Collat. cap. 41. hæc ait: *Sanctæ memoriæ Papa Bonifacius piissimorum Imperatorum catholicâ devotione gaudebat, & contra inimicos gratiæ Dei non solum Apostolicis, sed etiam regis utebatur edictis; Et quando idem, cum esset doctissimus, adversus tamen libros Pelagianorum beati Augustini Episcopi responsa poscebat.* Cælestinus Decessorum vestigia sequens Pelagianorum conatus infregit, totaque illos Italiâ excludit; Illi quidè singulos quosque Romanæ Ecclesiæ Præsules sub eorundem Pontificatus initiis subdolè tentare sueti, iisdem artibus in Cælestini gratiam irrepere satagerunt; at Decessoribus longè sibi infestiorum Cælestinum experti sunt, nam ubi sub Bonifacio extrâ centesimum ab Urbe lapidem ex Constanti Imperatoris decreto degere jussi sunt, Cælestinus procul ab Italiâ finibus eisdem ejecit; testatur hoc laudatus Prosper: *Venerabilis, inquit, memoriæ Pontifex Cælestinus, cui ad Catholicæ Ecclesiæ præsidium multa Dominus gratiæ suæ dona largitus est, sciens damnatis non examen judicii, sed solum pœnitentiæ remedium esse præstandum, Cælestinum quasi non discessio negotio audientiam postulantem totius Italiæ finibus jussit excludi.* At non unus Cælestinus, sed sectatores etiam irati Pontificis minas reveriti Italiam reliquerunt.

Julianus accepto Augustini altero de Nuptiis, & Concupiscentiâ volumine, quod Alipius ad Valerium ex Africâ detulerat, hortante Floro Episcopo Pelagiano responfionem præcoci ingenio meditatus, statim manum operi admovent, unum enim, & alterum librum vivente Bonifacio illum scripsisse colligo ex iis, quæ idem habet initio ferè libri primi: *Indixisti, inquit, auctoritate patriâ, ut libro Tractatoris Pani, quem ad Valerium Comitem vernula peccatorum ejus Alipius nuper detulit, obviam: cap. 8.* Ibidem etiam hæreticus vellicat quatuor Augustini libros ad Bonifacium scriptos, quos cum Lib. 1. cap. 85. ab Augustino nunc & Lib. 2. cap. 179. nuper ad Bonifacium missos scribat, non obscure indicatur, eosdem adhuc Bonifacio superflite inchoatos. Cum verò lib. 3. cap. 104. dicat; *Etiam illorum scriptorum, quæ ad Bonifacium miserat, insertione partefeci,* liquet tertium librum, ac reliquos post Bonifacii obitum esse exaratos. Julianus, ac Collegæ Cælestini decreto Italiâ excedere coacti in Ciliciam ad Theodorum Mopsuestenum navigare decreverunt; sciebant enim quantâ Theodorus benevolentiam suam ipsorum sectam, cujus idem primus magister fuerat, complecteretur. Idem etiam Julianus plurimum ex Theodori sermonibus adiumenti sibi pollicebatur, quò validius inchoatum adversus Augustinum opus communire. Horum auctor venit Marius Mercator in Comonitorio contra Julianum pag. 13. in M. S. Bibliothecæ Palatinæ apud Vaticanum num. 234. *Simul, inquit, admonere volens Julianum etiam Episcopum oppidi Eclanensis hæreticum Pelagianum, seu Cælestianum hunc secutum esse Theodorum, ad quem peragratis terris, & exarato mare, atque Oriente lustrato cum sociis, & participibus sanè* *Synaleptoris*